

тливим відтінком поповнюють запозичені слова з українськими зменшено-пестливими суфіксами, але іронічним відтінком: *котеджики, фазендочки, фірмочки*. Їх доповнюють новоутворювані складні слова, що виражають негативну оцінку осіб (*бізнесмени-шахраї, гас-тролери-політики, горе-демократи, диктатори-реформатори, кар'єристи-перевертні, лідери-передовики*) або ознак (*прогресивно-консервативний, рухівсько-пансько-терористичний*).

Запозичення в українській публіцистичній мові використовуються в складі тих слів, що відображають тенденцію до заперечення старої радянської парадигми сприйняття дійсності й де вони мають негативне забарвлення: *бюрократично-комуністичний, комідеали, компартноменклатура, криптокомуністичний, самотійно-совковий*. Названі ознаки використання запозичених з інших мов слів, залучення їх до експресивно-виражальних засобів мови можна вважати позитивним. Однак іноді молодіжні газети (наприклад, «Молодь України», «Україна молода») грішать такими словами, що є жаргонними або відверто лайливими. Деякі статті рясно засіяні запозиченнями на зразок: *барига, бомж, кайф, лафа, мусью, селявуха, шантрапа*. Вони додають переконливості статтям, а от норми етичні, міру естетичного порушують.

В українському науковому, особливо науково-технічному стилі спостерігаємо надмір слів, побудованих за чужомовними зразками. Тут, на жаль, серед нормативних побутують *фрезеровка, шліфовка* (замість *фрезерування, шліфування*), *виставочний, посадочний, оціночний* (замість правильних *виставковий, оцінний*) та багато інших.

Поки що висока частота використання термінологічних сполучень, один зі складників яких словотворчо пов'язується з активним дієприкметником

теперішнього часу: *дублюючий варіант, результуючий вектор, компонуєчий завантажувач*. Насправді ця віддієслівна форма в українській мові неінтенсивна. Перехід активних дієприкметників на *-уч(ий), -юч(ий)* теж малопродуктивний. Реанімуються ці дієприкметники під постійним впливом англійської та російської мов (пор.: *программирующий (programming), программируемый (programmed), управляющий (controlling), управляемый (controlled)*). У цих випадках сучасна українська літературна мова вдається до віддієслівних прикметників з суфіксами *-льн-, -н-, -лив-* або до віддієслівних іменників з прийменниками. Прикметники виражають ознаку і постійну, і ту, що реалізується в цей момент. Такі утворення рівнозначно передають зміст слів з *-ing-*овими формами в англійській мові та суфіксами *-ущ(ий), -ющ(ий)* у російській. *Программа адресующая* передається українською *програма з адресацією*, а наведені вище приклади - *варіант з дублюванням, підсумковий вектор, компонуєчий завантажувач*. Замість неохочих *переповнюєчий запис, ждуча задача, мигаєчий курсор, швидкодрукуєчий пристрій, самодокументуюча програма* слід вживати: *запис з переповненням, задача в режимі чекання, курсор миготливий, пристрій швидкодрукуєчий (або з швидким друком), програма з самодокументуванням*. На жаль, і філологічна література грішить *конкретизуючими зворотами, ідентифікуючими словами та породжуючими граматиками*.

Усе це свідчить про те, що норми української літературної мови потрібно не лише оновлювати, а й усталювати. Час нам відійти від покручів на зразок *співпадати* (правильно: *збігатися*), *рахувати (вважати)* та численних *генеруючий, зустрічаєчий, охолоджуєчий*, не влаштовувати шоу запозичених слів, аби наша красива українська мова розвивалася гармонійно.

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Кодекс етики американської бібліотечної асоціації (прийнятий Радою ALA 28 червня 1995 р.)

Як члени американської бібліотечної асоціації ми визнаємо важливість визначення та розповсюдження серед широкої спільноти етичних принципів, якими керуються в роботі бібліотекарі, інші професіонали, котрі забезпечують інформаційне обслуговування, опікуни бібліотек і всі, хто працює в бібліотеці.

Етичні дилеми постають, коли цінності вступають у конфлікт. Кодекс етики ALA визначає цінності, які ми сповідуємо, та відбиває етичну відповідальність професії в змінюваному інформаційному середовищі.

Ми значною мірою контролюємо або впливаємо на відбір, організацію, збереження та розповсюдження інформації. В політичній системі, що спирається на інформованих громадян, ми обрали професію, яка повністю базується на принципах відданості інтелектуальній свободі та вільного доступу до інформації. Ми зобов'язані забезпечити вільний обмін і рух інформації та ідей теперішньому й сучасному поколінням.

Принципи цього Кодексу сформульовані як обширні положення для того, щоб керуватися ними в процесі прийняття рішень. Ці положення - лише каркас; вони не можуть диктувати поведінку в кожному конкретному випадку.

I. Ми забезпечуємо найвищий рівень обслуговування всім користувачам бібліотеки через відповідні та раціонально організовані ресурси; справедливу політику (правила) обслу-

говування; справедливий доступ, неупереджені, чесні відповіді на всі запити.

II. Ми дотримуємося принципів інтелектуальної свободи та протистоїмо всім спробам здійснювати цензуру бібліотечних ресурсів.

III. Ми захищаємо право кожного користувача бібліотеки на збереження таємниці та конфіденційності щодо знайденої або отриманої інформації, джерел, до яких він звертався, брав у бібліотеці, отримував або передавав.

IV. Ми визнаємо та поважасмо закони інтелектуальної власності.

V. Ми поводимося зі співробітниками та іншими колегами порядно, з довірою, захищаємо умови праці, що забезпечують права та добробут усіх працівників наших установ.

VI. Ми не вирішуємо особисті інтереси за рахунок користувачів бібліотеки, колег або установ, в яких ми працюємо.

VII. Ми усвідомлюємо відмінність між особистими переконаннями та професійними обов'язками і наші особисті погляди не перешкоджають чесному виконанню завдань нашими установами або забезпеченню доступу до їх інформаційних ресурсів.

VIII. Ми прагнемо до високої якості нашої професії, підтримуючи й поповнюючи свої знання та уміння, сприяючи професійному розвитку своїх співробітників і підтримуючи потяг до бібліотечної професії.

© Переклад з англ. В.Пашкової